

Redakční systém Joomla! - historie, současnost i budoucnost

Svatopluk Vít
hlava české komunity

www.joomlaportal.cz

svatopluk.vit@joomlaportal.cz

ABSTRACT

Používání redakčních systémů se dnes stalo již neodmyslitelnou součástí jakéhokoli většího internetového projektu. V článku se dozvíte něco o redakčním systému Joomla!, který patří k jedněm z nejpoužívanějších systémů svého druhu vůbec. Stručně shrnutí historie, popis současné situace a nastínění budoucnosti tohoto redakčního systému vám pomůže s rozhodnutím, zda do úvah o použití redakčního systému zahrnout i Joomla!

Keywords

Joomla www.joomlaportal.cz česká slovenská komunita lokalizace portál

1. ÚVOD

Pokud s redakčními systémy začínáte, zjistíte, že [Joomla!](#) nabízí sofistikované řešení vašich potřeb. Může vám přinést robustní prostředí pro tvorbu stránek, podpořené skoro nekonečnou rozšiřitelností vašich skutečných potřeb. Navíc je Joomla! často skvělou volbou pro malé firmy či domácí uživatele, kteří chtějí profesionální vzhled stránek, které se snadno vytvářejí a zprovozňují.

Joomla!

rozšířit, abyste si na to vzali další úvěr! Joomla! to všechno mění ...

Joomla! se od tohoto standardního komerčního modelu šíření redakčního systému liší. Navíc není pro začátečníky příliš složitá. Joomla! byla vyvinuta pro všechny a každý ji může dále rozvíjet. Je navržena tak, aby (primárně) běžela ve spolupráci se svobodným softwarem jako je např. PHP, MySQL, a Apache. Její instalace je jednoduchá, stejně jako správa. Joomla! dokonce po správcích a uživateli vůbec nepožaduje znalosti HTML poté co ji rozběhnete.

Proto, abyste zprovozнили vaše stránky a vybavili je potřebnými funkcemi potřebujete určitě nějaký čas. S podporou Joomla! komunity je to možné a je zde mnoho vývojářů třetích stran, kteří vyvíjejí a vydávají nové doplňky pro platformu verze 1.5 prakticky denně a určitě si mezi tím najdete něco, co vám přijde vhod. Nakonec i vy můžete něco vytvořit a nabídnout to komunitě.

Kde je háček? Kolik tento systém stojí? Je zde dobrá zpráva - Joomla! 1.5 je zdarma a navíc je šířena pod svobodnou licenci GNU/General Public License verze 2.0. Pokud se poohlédnete po komerční alternativě zjistíte, že máte v peněžence řádný průvan. A když budete chtít něco

A co v Česku? Z pohledu českého uživatele je určitě zajímavé vědět, že na stránce www.joomlaportal.cz naleznete spoustu studijního materiálu v podobě vydávaných článků. Stránka www.joomlaportal.cz sdružuje české uživatele, kteří mezi sebou sdílejí tipy, triky nebo rady a to prostřednictvím diskuzního fóra. V sekci Ke stažení najdete mnoho souborů s překlady nejznámějších doplňků.

2. HISTORIE

Joomla! se objevila poté, co se 17.srpna 2005 odtrhla od prapůvodního projektu [Mambo](#). Značka Mambo byla ve vlastnictví firmy Miro International Pty Ltd, která vytvořila neziskovou organizaci, jež měla sponzorovat projekt a chránit jej před defraudací atd. Vývojářský tým si stěžoval na to, že mnoho věci spojených s nadací se děje proti původnímu vyhlášení nadace (problémy s volbami do řízení nadace, nekonzultování s komunitou atd.)

Vývojářský tým založil stránky [Open Source Matters](#) aby mohl distribuovat informace uživatelům, vývojářům, web designerům a komunitě. Vedoucí vývojářského týmu Andrew Eddie alias "MasterChief" napsal otevřený dopis komunitě, který se objevil na veřejném fóru na [mamboserver.com](#).

Tisíce lidí se během jednoho dne připojily k [opensourcematters.org](#), aby vyjádřily své nadšení a podporu vývojářskému týmu. Stránky se staly velmi populární a článek o nich se objevil například na [newsforge.com](#), [eweek.com](#) a [ZDnet.com](#). Po slovní přestřelce mezi vývojáři a zástupci firmy Miro se nakonec ukázalo, že to byl správný krok, neboť připomínky, které byly uvedeny nebyly vůbec vyjasněny a v podstatě potvrdily to, co vývojáři vyjádřili. Po dvou týdnech Eddie oznámil, že byl zformován tým a komunita začala růst.

Už 1.září 2005 bylo představeno nové jméno "Joomla", které je přepsáno do angličtiny ze svahilštiny (a v jazyce Urdu: [جمال](#)) a znamená "všichni dohromady" nebo "jako celek". Někteří však byli překvapeni, že jméno nebylo vybráno nějakým hlasováním v rámci komunity. A 7.září 2005 vývojářský tým vyhlásil soutěž o logo, pak zorganizoval hlasování a výsledek hlasování byl oznámen 22.září 2005.

První verze Joomla! (Joomla! 1.0.0) byla oznámena 16.září 2005. Byla to jen mírně upravená verze Mambo 4.5.2.3 spolu s několika opravami chyb a aplikovanými bezpečnostními záplatami. Joomla verze 1.5 byla vydána 22.ledna 2008 a byla netrpělivě očekávána. Joomla zvítězila v anketě Packt Publishing Open Source Content Management System Award v roce 2006 a 2007. Joomla je v současnosti nejrychleji se rozvíjející projekt svobodného redakčního systému.

Česká komunita uživatelů je docela aktivní. Koncem roku 2003 byl zveřejněn první překlad rozhraní a komunita se začala

formovat v srpnu 2004, kdy byly spuštěny i stránky komunity. V lednu 2009 čítala asi 7 000 registrovaných uživatelů. V českých podmínkách je o ní slyšet. Články o Joomla se opakovaně objevují na českých portálech jako je [Linuxexpres](#) nebo [Root.cz](#). V posledních letech se daří tomuto projektu umisťovat se i v anketě Czech Open Source. Nejenom jako projektu české Joomla!, ale i v individuální soutěži osobností (Jan Guziur a Svatopluk Vít). Projekt je celkově docela známý.

3. SOUČASNOST

3.1 Rychlý přehled

V současné době (říjen 2009) je k dispozici již jen jedna stabilní řada redakčního systému Joomla značená jako 1.5.x. Až do července 2009 bylo souběžně k dispozici historická verze řady 1.0.x. Zatímco verze řady 1.0 vychází z předchůdce Mambo a je s ním kompatibilní, verze řady 1.5 je podstatně přepsána a zpětná kompatibilita je trochu horší. Nicméně migrace stránek založených na verzi řady 1.0 na řadu 1.5 je možná a doporučována.

Z pohledu českého uživatele je podstatným faktem, že řada 1.0 oficiálně podporovala pouze překlad tzv. frontendu, v administraci byla vždy jen a pouze angličtina. Taktéž bylo možné používat tři různá (používaná) kódování češtiny a to ISO8859-2, Windows-1250 a UTF-8. S příchodem verze řady 1.5 se situace změnila a je podporováno jen a pouze jediné kódování UTF-8. Jeho podpora je však plně integrována, proto už v zásadě není problém provozovat stránky v jakémkoliv jazyce a tedy pro nás i takových exotických jako je čínština, arabština nebo thajštině.

Neznamená to, že není možné řadu 1.0 používat, jen již nebudou vydávány nové opravné verze. Pro opravdové nadšence je pak k dispozici vývojová větev 1.6.x, která má však spíše charakter alfa verze. Samozřejmě, že jen na instalaci do zkušebního prostředí, neexistuje ani oficiální český překlad. Funkčně je však tato verze mnohem dále a přidává funkce, které ve verzi 1.5.x citelně chybí (např. ACL nebo přepracované začleňování do kategorií)

3.2 Základní funkčnost

- Nástroj pro tvorbu kompletních internetových stránek založených na databázovém serveru
- Sekce novinek, produktů a služeb, které lze plně upravovat a spravovat
- Články mohou přímo přidávat samotní autoři
- Plně upravitelný vzhled včetně rámců left, center a right
- Nahrávání obrázků skrz váš prohlížeč do vaší knihovny, kterou lze využít kdekoliv na stránkách
- Dynamické fórum/Ankety/Hlasování s okamžitými výsledky
- Běží na Linuxu, FreeBSD, MacOSX serveru, Solarisu, Microsoft Windows a AIX

Permission to make digital or hard copies of all or part of this work for personal or classroom use is granted without fee provided that copies are not made or distributed for profit or commercial advantage and that copies bear this notice and the full citation on the first page. To copy otherwise, or republish, to post on servers or to redistribute to lists, requires prior specific permission and/or a fee.

Conference '04, Month 1–2, 2004, City, State, Country.
Copyright 2004 ACM 1-58113-000-0/00/0004...\$5.00.

3.3 Možnosti správy

Pokud se podíváme na možnosti správy celého redakčního systému, je dobré zmínit :

- Změna pořadí objektů jako jsou novinky, časté dotazy či články apod.
- Generátor náhodně zobrazovaných novinek
- Vzdálené posílání článků autory pro novinky, články, časté dotazy a odkazy
- Hierarchie objektů - tolik sekcí, oddělení, rozdělení a stránek, kolik budete potřebovat
- Knihovna obrázků - uložte všechny vaše PNG, PDF, DOC, XLS, GIF a JPEG soubory online pro snadné použití
- Automatický vyhledávač cesty. Uložte obrázek a Joomla! opraví odkaz na něj
- Správce RSS kanálů. Vyberte si z více než 360 kanálů z celého světa
- Pro každý článek je k dispozici funkce Odeslat příteli a Tisk
- Zabudovaný textový editor podobný standardnímu textovému procesoru
- Uživatelem upravitelný vzhled
- Ankety/Dotazníky - nyní je možné vložit pokaždé jiný na každou stranu
- Uživatelem definované moduly. Stáhněte si další abyste ozvláštnili vaše stránky
- Správce šablon. Stahujte nové šablony a v sekundě je aplikujte
- Náhled vzhledu. Podívejte se na to, jak to bude vypadat ještě před spuštěním na živo
- Správce bannerů. Vydělávejte peníze provozem vašich stránek

3.4 Rozšíření funkčnosti

Již po instalaci disponuje nástroji pro správu obsahu, které jsou potřebné pro hladký chod vašich stránek. Pro mnoho lidí spočívá pravá síla Joomla! v tom, že nabízí skvělé aplikační rozhraní, které umožní vývojářům po celém světě vytvářet výkonné doplňky zvané Rozšíření. Rozšíření přidává novou funkčnost do Joomla!, která není obsažena v základním kódu Joomla! Zde je několik příkladů doplňků z tisíců dostupných:

- Tvorba dynamických formulářů
- Pracovní nebo organizační složky
- Správa dokumentů
- Obrázkové a multimediální galerie
- E-shop
- Diskuzní fórum a chatovací software
- Kalendáře
- E-mail občasníky

- Kolekce dat a nástroje na tvorbu sestav
- Systémy reklamních bannerů
- Služby spojené s předplatným obsahem
- a mnoho dalších

Více příkladů najdete na neustále aktualizovaném [Joomla! Extensions Directory](#). Byli jste varováni, že na těchto stránkách najdete opravdu velké množství ukázek práce naší komunity a vývojářů v ní!

Existuje 5 typů rozšíření:

- **Komponenty** - jsou největším a nejsložitějším typem rozšíření. Komponenty jsou jako mini aplikace, které vykreslují hlavní tělo stránky. Nejlepší analogické srovnání pro snadší pochopení je představit si, že Joomla! je kniha a komponenty jsou kapitolami v této knize. Komponenta Článek (anglicky Article, com_content) je například mini aplikací která se stará o výpis článků, stejně jako se registrační komponenta (com_user) stará o registraci uživatelů.
- **Moduly** - odlehčenější a flexibilnější rozšíření používané pro vykreslování stránky. Moduly se používají pro malé kousky stránky, které nejsou tak složité a můžete je vidět v mnoha různých komponentách. Abychom navázali na naši analogii s knihou, modul může mít vzhled patičky nebo hlavičky či třeba bloku s logem/titulkem zobrazeným na specifické stránce. Samozřejmě, že můžete mít patičku na libovolné straně, ale ne všechny strany ji mají. Poznámky v patičce se mohou objevit bez ohledu na kapitolu, kterou právě čtete. Podobně mohou být moduly vykreslovány bez ohledu na to, kterou komponentu jste nahráli.
- **Šablony** – toto rozšíření umožní správci rychle a komfortně změnit vzhled stránek. Je to jedna z největších výhod redakčního systému. Obvykle není nutné nějak speciálně upravovat obsah stránek (použití moduly a zásuvné moduly), při nasazení nové šablony je vše prostě a jednoduše “zalomeno” do nového vzhledu. Problémové snad může být jen to, že vytváření nových šablon je zvláště pro začátečníka poměrně komplikované, ale strukturované. právě tvorba šablon na zakázku je jedním z hlavních zdrojů příjmu lidí, kteří Joomla nasazují do praxe na profesionální úrovni.
- **Zásuvné moduly** - jedním z nejpokročilejších rozšíření pro Joomla! je zásuvný modul. V předchozích verzích Joomla byly zásuvné moduly známy jako Mamboti. Kromě změny jména byla i jejich funkčnost rozšířena. Zásuvný modul je sekce kódu, která se v Joomla! spustí, pokud se vyskytne předdefinovaná událost. Například Editory jsou zásuvné moduly, které se spustí vždy, když se objeví Joomla! událost onGetEditorArea. Použití zásuvného modulu umožní vývojáři změnit chování jejich kódu dle toho, které zásuvné moduly jsou nainstalovány aby reagovaly na události.
- **Jazyky** - novinkou pro Joomla! 1.5 a zároveň nejzákladnějším a kritickým rozšířením je Jazyk. Joomla! je vydávána s několika jazykovými soubory pro instalaci (včetně češtiny) ale v základní instalaci je

zde pouze angličtina en-GB. Přiložení všech aktuálních překladů by asi zaneřádilo celý zdrojový balíček a způsobilo by problémy se správou nahrávaných souborů. Jazykový balíček zajistí překlad správcovské i uživatelské části dle vašeho preferovaného nastavení jazyka. Mějte prosím na paměti, že tyto jazykové balíčky nemají vliv na obsah stránek, což jsou třeba články.

3.5 Podpora

Podporu redakčního systému Joomla! můžete najít na mnoha místech. Nejlepším místem, kde můžete začít, je oficiální [Help Site](#). Zde najdete mnoho informací, které jsou pravidelně zveřejňovány a aktualizovány dle vývoje Joomla!

Dalším dobrým místem je [oficiální fórum](#). Na tomto fóru můžete dostat radu a podporu od členů komunity či od členů vývojářského týmu a členů pracovních skupin. Na fóru najdete mnoho informací, častých dotazů o skoro všem, co byste potřebovali v kontextu práce s Joomla.

Další dva zdroje podpory jsou [Joomla! Developer Network](#) (JDN) a [Joomla! Extensions Directory](#) (JED). Developer Network nabízí například mnoho technických informací nejenom pro zkušené vývojáře, ale i pro nováčky a začínající vývojáře. JED není v pravém slova smyslu podporou, ale obsahuje seznam všemožných rozšíření, které byste mohli na vašich stránkách potřebovat.

Dokumentaci samozřejmě najdete na stránkách Help Site. Najdete zde průvodce instalací, uživatelské i správcovské manuály, často kladené dotazy a mnoho dalšího.

Kromě dokumentace zajišťované pracovní skupinou Joomla! Documentation existují samozřejmě i knihy o Joomla! a jejich seznam najdete v sekci [Joomla! Bookshelf](#).

Česká komunita je nepoměrně menší než ta mezinárodní. I v našich řadách však najdete mnoho zkušených uživatelů, kteří se vám rádi pokusí poradit. Česká komunita uživatelů používá jako své fórum to, umístěné na stránce portálu [www.joomlaportal.cz](#).

3.6 Lokalizace

S příchodem verze řady 1.5.x se změnil formát souborů, nyní jsou podporovány jen INI soubory a překlad probíhá docela dobře. Jádro je v tuto chvíli překládáno jedním člověkem a pomocí slovníkové paměti. Jak již bylo zmíněno – kódování je všude používáno ve formátu UTF-8.

Podpora ze strany vývojářského týmu je pro překladatelskou část na velmi dobré úrovni. Často se diskutují nutné změny, vycházejí speciální sestavy o změnách (dostupné jen pro “akreditované” překladatele). Obvykle pak vycházejí překlady ještě v týž den, kdy se objeví nová verze.

Práce na verzi 1.6 však nebyly ještě zahájeny a to hlavně z toho důvodu, že struktura překladů se neustále mění a není zatím pevně dána.

Důležité však také je, že se v České republice vytvořila skupina několika překladatelů, kteří se věnují překladům nepoužívanějších komponent. Troufáme si tak tvrdit, že pokud se rozhodnete využít Joomla pro standardní stránky, obvykle nebudete mít problém s lokalizací později instalovaných komponent. Překlad jádra považují za standard.

Trošku problematická bývá podpora slovenských překladů, situace v tamní komunitě není úplně růžová a díky sporům mezi

jednotlivými týmy je stav takový, že oficiální překlad do slovenštiny existuje, horší je to s nějakou dokumentací a rozsáhlejšími komponentami. Nicméně slovenská komunita úspěšně splynula s komunitou českou a tak portál podporuje aktivity obou jazykových skupin.

3.7 Fakta

Uvádím několik zajímavých čísel souvisejících s Joomla! (stav v říjnu 2009):

- Více než 320 000 registrovaných na oficiálním fóru Joomla! komunity a další po celém světě na stránkách národních komunit.
- více než 1 820 000 příspěvků ve více než 410 000 vláknech
- asi 1 200 příspěvků denně ve 260 nových vláknech
- každý den se zaregistruje asi 200 nových uživatelů!
- Více než 1 600 projektů na stránkách JoomlaCode (joomlancode.org) - vše pro doplňky vývojářů třetích stran šířených pod svobodnou licenci.
- Více než 10 000 000 stažení Joomla! od migrace na JoomlaCode v březnu 2007.
- Je zaregistrováno asi 4 000 Joomla! rozšíření na stránkách Joomla! Extension Directory
- Provoz na Joomla.org dosahuje cca 2 TB dat měsíčně!

3.8 Portál www.joomlportal.cz

V září 2009 byla spuštěna nová verze portálu, interně označovaná číslem 3. Od svého vzniku v roce 2004 prošel portál v podstatě jen několika drobnými změnami, největší je právě ta poslední. Jde především o :

- novou šablonu
- přechod z Joomla! 1.0.x na 1.5.x
- náhradu některých dříve používaných komponent (diskuzní fórum je nyní Kunena, komentáře jsou také nové)
- přidán katalog stránek
- struktura portálu se změnila, změny stále probíhají

4. BUDOUCNOST

Není vůbec lehké předpovídat, co se bude dít s projektem v budoucnosti. V této chvíli probíhá intenzivní vývoj nové verze označované jako 1.6.x. Původní vize o vydání provozuschopné alfa verze v srpnu 2009 nebyla dodržena. Zájemci mohou testovat nejposlednější verzi ze [SVN repozitáře](#), nicméně nic než testování v tuto chvíli není možné. Probíhá totiž ještě masivní přepracovávání základní funkčnosti, které bude ukončeno až s příchodem beta verzi. Co nového by se mělo pojit s novou verzí 1.6?

- Změna ve způsobu práce s uživateli a jejich členěním do skupin - v současné době jsou skupiny pevně dány a nelze je nějaká přepracovat či dopravit. To se v nové verzi mění, protože bude možné nastavit individuální přístupy neomezenému množství skupin až na úroveň jednotlivých článků.
- Podstatná změna s přiřazováním článků do sekcí a kategorií - smutná zpráva pro fanoušky sekcí. Ty budou úplně zrušeny a nahrazeny více úrovněmi kategoriemi. Co zatím vyřešeno není je přiřazení jednoho článku do více kategorií.
- Aktualizované požadavky na hostující server - je zapotřebí PHP 5.2 a lepší, spolu s ním i MySQL verze 5.0.4 a vyšší. Na ničem starším Joomla již nepoběží.
- Žádný Legacy (český zděděný) mód - vše musí být napsáno výhradně pro J! 1.6
- Ukončena podpora pro PDF výstup článků - nenašel se vývojář, který by opravil chyby ze starších verzí
- Odstraněna komponenta s anketami - zrušeno bez náhrady, existují doplňky třetích stran
- Změny ve vzhledu správcovské části - nová šablona, nejčastěji používané položky jsou nově v nabídce, vše se nyní "maže" do koše, komponenty mohou mít parametry ve více záložkách
- Uživatelé - mohou být ve více skupinách, nový systém přiřazování přístupu k položkám na základě členství ve skupinách
- Správa rozšíření - vše je nyní na jedné stránce, automatická detekce nahraných komponent
- Přehodnocení přístupnosti - vývojáři se více zaměří na snazší tvorbu tzv. přístupných webů tj. stránek dostupných pro osoby s různými zdravotními handicapami
- Nové komponenty v jádře - komentáře a hodnocení

To, co uživatelů redakčního systému Joomla určitě nechybí, je trpělivost. Na novou verzi řady 1.5.x jsme čekali více než 2 roky, 1 letošní ohlášení nové verze 1.6 se již dostalo do skluzu. Mluvit v tuto chvíli o jakýchkoliv termínech je předčasné. Postup prací je však možno sledovat v SVN verzi. A ta se mění prakticky každý den.